

Eduskunnan hallintovaliokunta

HaV@eduskunta.fi

HE 13/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Lupa- ja valvontavirastosta, laki elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta ja laki Ahvenanmaan valtionvirastosta. Elinvoimakeskusten tehtäviin kuuluisivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille (ELY-keskuksille) kuuluvat tehtävät siltä osin kuin niitä ei siirretä Lupa- ja valvontavirastolle tai muille keskusvirastoille. Liikennetehtävien osalta esityksessä ehdotetaan, että ELY-keskusten julkisen henkilöliikenteen tehtävät siirrettäisiin Liikenne- ja viestintävirastoon. Muut liikennetehtävät siirrettäisiin elinvoimakeskuksiin.

Julkisen henkilöliikenteen tehtävien siirron tavoitteena on resurssien entistä tehokkaampi käyttö. Liikenne- ja viestintävirastoon keskittäminen mahdollistaisi hankintojen yhdistämisen nykyistä paremmin ihmisten liikkumistarpeiden näkökulmasta ja yhtenäistäisi toimintatapoja ja prosesseja. Myös sidosryhmien suuntaan tilanne olisi nykyistä selkeämpi, kun valtion vastinpareja olisi yksi. Uudistus tukisi myös kaikkien julkisesti järjestettyjen liikennepalveluiden kehittämistä kokonaisuutena yhteistyössä kuntien ja hyvinvointialueiden kanssa parantamalla edellytyksiä yhteisen tietopohjan ja digitalisaation hyödyntämiseen. Uudistuksessa tarkoituksenmukaiset alueelliset liikennepalvelut ja niiden laadukas järjestäminen turvattaisiin.

ELY-keskuksista elinvoimakeskuksiin siirtyisivät liikennejärjestelmän toimivuudesta ja kestävydestä huolehtiminen, alueellinen liikenneturvallisuustyö, tie- ja liikenneoloihin liittyvät tehtävät sekä alueellinen tienpito. Tie- ja liikenneolojen osalta elinvoimakeskuksille kuuluisivat muun muassa palvelutason määrittämiseen, kestävästä liikkumisesta edistämiseen, liikenteen ohjaukseen, nopeusrajoitusten asettamiseen, tiestö-, liikenne- ja paikkatietojen ylläpitoon sekä varautumiseen liittyviä tehtäviä. Tehtäväkokonaisuuteen kuuluisivat myös maantielauttaliikenteen ja saariston yhteysalusliikenteen hankintaan ja palvelutason määrittelyyn liittyvät tehtävät. Alueellisen tienpidon tehtävät sisältävät teiden hoidon, kunnossapidon, parantamisen ja teiden rakentamishankkeet. Elinvoimakeskukset vastaisivat maanteiden yleis- ja hankesuunnittelusta. Maanteiden kunnossapidon ja rakentamisen ne hankkisivat kilpailuttamalla ja huolehtisivat tilaajan tehtävistä sopimuskaudella ja takuuaikana. Elinvoimakeskuksille siirtyisi myös tienpidon lupiin, ajoneuvojen siirtoon, maanhankintaan ja yksityisteihin liittyviä tehtäviä. Osa tehtävistä hoidettaisiin nykyiseen tapaan keskitettynä yhteen tai useampaan elinvoimakeskukseen.

Liikennetehtävien siirron osalta uudistus olisi varsin selkeä. Virastojen määrä tulisi kuitenkin poikkeamaan nykyisten ELY-keskusten liikenne- ja infrastruktuurivastuualueiden (L-vastuualue) määrästä. L-vastuualue on 9 ELY-keskuksessa. Elinvoimakeskuksia tulisi olemaan 10 ja kaikissa hoidettaisiin liikennetehtäviä. Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan liikennetehtäviä hoidettaisiin jaetusti. Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus hoitaisi tienpidon tehtävät molempien virastojen alueilla ja Pohjanmaan elinvoimakeskus puolestaan liikennejärjestelmätehtävät. Tehtävien

jakamisen avulla turvataan voimavarojen riittävyyttä, mutta järjestely vaatii väistämättä jonkin verran lisäresursseja nykytilanteeseen verrattuna.

Elinvoimakeskusten alueet tulevat myös muilta osin hieman poikkeamaan L-vastuualueiden nykyisistä alueista Kanta-Hämeen sijoituessa Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen ja Päijät-Hämeen Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen alueelle. Molemmat kuuluvat tällä hetkellä Uudenmaan ELY-keskuksen L-vastuualueeseen.

Elinvoimakeskuksiin siirtyvien liikennetehtävien osalta uudistus ei toisi suurta muutosta lukuun ottamatta tehtävien jakoa Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskusten välillä. Uudistus antaa kuitenkin mahdollisuuksia toiminnan kehittämiseen ja tuottavuuden parantamiseen. Oleellista on, että elinvoimakeskuksissa voitaisiin ottaa käyttöön kunkin alueen kannalta parhaat toimintatavat ja ratkaisut ja hyödyntää monialaisuuden tuomia synergiaetuja. Liikennetehtävien näkökulmasta tärkeä on myös varmistaa alueidenkäyttötehtäviin liittyvä yhteistyö näiden tehtävien jakaantuessa jatkossa elinvoimakeskuksiin ja Lupa- ja valvontavirastoon.

Hallitusneuvos

Matleena Kurki-Suutarinen